DÄR KÄRLEK ÄR

HAVRE
MAGASINET

VÅNINGSPLAN / FLOORPLAN

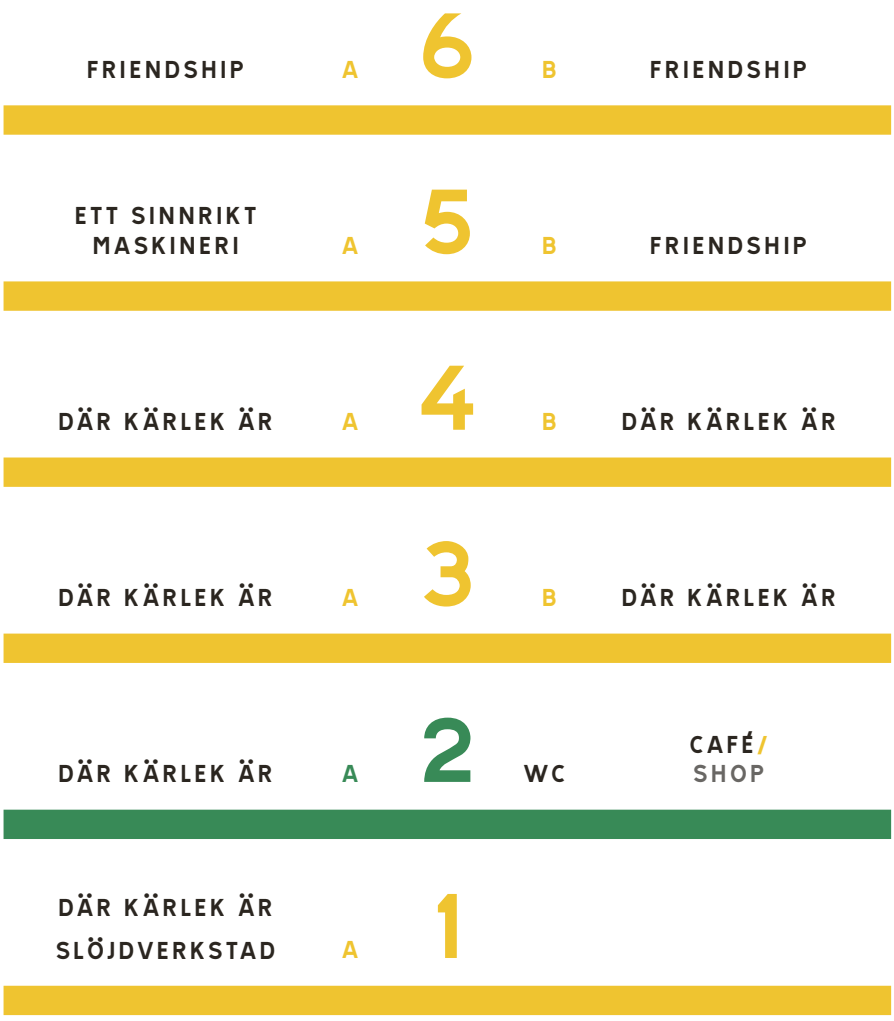

6 juni – 24 september 2017

KONSTHALLSCHEF / MANAGER
Ricky Sandberg

CURATOR: DÄR KÄRLEK ÄR – NORRBOTTNISK FOLKKONST
Birgitta Lindström och Mats Wikström

PRODUKTION / PRODUCTION: FRIENDSHIP
PQ Blackwell Nya Zealand

KONSTPEDAGOGISK LEDARE & UTSTÄLLNINGSKOORDINATOR / ART EDUCATION DIRECTOR & EXHIBITION COORDINATOR
Ingela Ögren Weinmar

KOORDINATOR PUBLIKA AVDELNINGEN / COORDINATOR PUBLIC DEPARTMENT
Viveka Engholm

KONSTPEDAGOG / ART PEDAGOGUE
Eva-Lena Kurkkio

TEKNIKER & PROJEKTKOORDINATOR / TECHNICAN & PROJECT COORDINATOR
Stina Engman

PROJEKTKOORDINATOR / PROJECT COORDINATOR
Sergut Belay Worke

SLÖJDPEDAGOG / CRAFTS TEACHER
Eva Öhrling

MARKNADSFÖRING & PR / MARKETING & PR
SIGMAR Metodbyrå

EKONOMI / ECONOMY
Gertrud Backman

KATALOGTEXT / CATALOGUE TEXT: DÄR KÄRLEK ÄR
Mats Wikström

ÖVERSÄTTNINGAR / TRANSLATIONS
Jan-Erik Lundström

GRAFISK FORM / GRAPHIC DESIGN
Kasper Lahti

KATALOGTRYCK / CATALOGUE PRINT
Luleå Grafiska

HAVREMAGASINET
ART MANAGEMENT GROUP

TACK TILL / THANKS TO
Elizabeth Blackwell
Geoff Blackwell

TACK TILL UTLÅNARE OCH UPPGIFTSLÄMNARE TILL UTSTÄLLNINGEN / THANKS TO ALL WHO LENT ART AND GAVE TIPS FOR THE EXHIBITION: DÄR KÄRLEK ÄR
Anders Sandström, Vidsel
Gerd Bakteman, Arvidsjaur
Olle Martinsson, Arvidsjaur
Lisbeth Andersson Bergstedt, Svensbyn
Bernt Lundberg, Lauker
Henrik Ygge, Gammelstad
Tage Johansson, Alvik
Rolf Holmström, Arvidsjaur
Nils Olov Engström, Luleå
Lisa Öjeland, Luleå
Stefan Karlsson, Överkalix
Roger Eriksson, Arvidsjaur
Lennart Nilsson, Njallejaur
Agneta Ekman, Boden
Doris Bucht, Haparanda
Gunnar Hansson, Antnäs
Bertil Granberg, Skuthamn
Henning Granberg, Dartsel
Östen Granberg, Tullinge
Linnea Henriksson, Luleå
Curt Andersson, Luleå
Birgitta Lauri, Tärendö
Marit Bäck, Luleå
Christina Holmberg, Ersnäs
Leif Lundström, Ersnäs
Bengt Johansson, Långnäs
Fride Sundberg, Lauker
Börje Ekström, Luleå
Maria Ollikainen, Luleå
Niklas Ollikainen, Malmö
Annikki Ollikainen, Filipstad
Mikael Ollikainen, Ullatti
Erika Andersson, Rålund
Anna-Stina Lindgren, Arvidsjaur
Bengt Martinsson, Luleå
Maj Englund, Luleå
Bengt Stålnacke, Jukkasjärvi

Huvudmän

REGION NORRBOTTEN
Bodens kommun

CURATOR
Birgitta Lindström
Mats Wikström

DÄR KÄRLEK ÄR

NORRBOTTNISK FOLKKONST UNDER 1900–TALET FRAM TILL VÅRA DAGAR

Ett år av inventering är över och vi kan nu presentera Havremagasinets utställning av Norrbottnisk folkkonst. Titeln, *Där kärlek är*, är vald därför att det är vad vi upplever efter att ha gjort våra resor i Norrbotten, träffat upphovspersoner eller deras anförvanter och tagit del av all konst på väggar och byråer i olika hem. Berättande verk som är gjorda av kärlek, ofta för att ges bort till släkt och vänner. Det finns också några exempel där tillverkning och försäljning har varit ett nödvändigt inslag i en människas försörjning.

Vad är då folkkonst och vem har hållit i pensel eller kniv? Någon entydig definition finns knappast. Förutom det vi vanligtvis avser med konst används termen bl a för dekorativt allmogemåleri, textilt hantverk av olika slag, slöjdade bruksföremål och möbler. Vår utgångspunkt har varit att i huvudsak uppmärksamma målningar och skulpturer av olika slag. Utövarna saknar oftast formell konstnärlig utbildning och är verksamma utanför det gängse konstlivets kretsar av gallerier och konsthallar.

Att en konstinstitution som Havremagasinet visar folkkonst är inte något unikt. Folklig konst har löpande uppmärksammats i världen. Alfred Wallis är ett exempel. En fiskare som målade marina motiv och upptäcktes av den konstnärskoloni som vistades i St Ives på Englands sydvästspets under 1900-talets första hälft. Hans målningar visas numera bl a på Tate St Ives. Andra exempel är Henry Darger i USA, Lim-Johan från Hälsingland och vår egen norrbottning Sonja Eriksson som seglade in i konstvärlden och därför inte visas på denna utställning. Folkkonst har en plats på många konstmuseer i världen. American Folk Art Museum vid Columbus Circle i New York, är ett exempel på en institution som helt ägnar sig åt folkkonst.

Havremagasinet visade 2013 *"Carl Johan De Geer och Norrbottniska uttryck"* där verk av sju norrbottningar visades. Denna utställning tar vid där den slutade och har tagit ett bredare grepp på den folkliga konsten i vårt län. Några av de medverkande återkommer i denna utställning. Vi har haft som mål att hitta allt som är intressant av det som gjorts från 1900-talets början fram till idag. Med det sagt vet vi redan att vi misslyckats. Vi har inte hittat allt intressant. Men kanske denna utställning hjälper oss att komma närmare vårt mål. Att vi får upplysningar om fler verk av de personer som vi visar och även tips om fler som "borde ha varit med".

Vårt urval går igen i utställningens titel; Vi har valt verk med en hög halt av kärlek snarare än verk med god komposition samt rätt proportioner och perspektiv. En självklarhet kanske men vi har mött ett visst motstånd när vi sökt upphovsperson till olika verk på sociala medier; "Är det ens ens konst?" Ja, det är det! Det är den bästa konsten! Tack till alla er som lånat ut verk till denna utställning! Tack till Havremagasinet och Region Norrbotten som gjort vårt arbete med denna utställning möjligt!

Birgitta Lindström, Luleå
Mats Wikström, Gammelstad

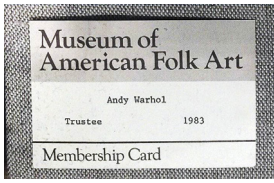

Poliser av
Alida Bergdahl.

WOLFGANG GRÜNDEL
Gammelstad
Född 1940 i Hirchberg, Tyskland

Wolfgang föddes under andra världskriget i det som då var Tyskland men som senare blev en del av Polen. Via Hameln i västra Tyskland och dekoratörsstudier i Braunschweig kom han till Göteborg som 21-åring. Efter en tid träffade han Lena från Gammelstad. Något år senare ställdes kosan mot norr och Gammelstad. Där har Wolfgang blivit, arbetat i huvudsak som dekoratör och blivit far till två döttrar. Han började måla som pensionär inspirerad av svärsonens måleri. En fritidssysselsättning där Wolfgang i sina målningar beskriver sina tankar och idéer om både de stora sammanhangen och vardagen.

ASSERI VUORENMAA
Skröven
Född 1923 i Alavus, Finland, avled 1993

Kom till Sverige och Skröven som 30-åring för jobb på sågverk. Bildade sedan familj och jobbade bl a med skogsarbete. När dottern fick barn under 80-talet började han göra rörliga mekaniska leksaker och en del av hans stora produktion visas på Havremagasinet. Många är de leksaker som givits till barnbarnen och till bygdens barn. Vi visar också Asseris träreliefer med scener från forna dagars arbete och fritid. Han broderade också stramaljtavlor utifrån färdiga mönster. Asseri arbetade med sina alster ända fram till sin död.

HERBERT ARVIDSSON

Född 1911 i Rutvik, bosatt i McHenry, Illinois och senare utanför Tampa, Florida där han avled 1997

Herbert började sitt yrkesliv som snickare i Luleå. Han hade några syskon i USA och flyttade med sin fru Viola till McHenry utanför Chicago 1948. Där började han jobba som byggnadsarbetare men startade efter några år en egen byggfirma som producerade de villor som han själv ritat. De flesta av Herberts träalster tillkom under senare delen av hans liv, först i McHenry och senare utanför Tampa i Florida. Enligt uppgift satt han bl a och täljde i samband med hustruns besök på affärer. Han stannade vid bilen på parkeringen och satt och arbetade på sina alster. Bilderna visar omväxlande traditionella amerikanska motiv som exempelvis cowboys kombinerat med svenskt färgade motiv exempelvis på hustrun i folkdräkt, deras hund, en pudel, eller svenska släktingar i vardagliga situationer.

Eva Öqvist, Luleå, hjälpte oss att komma Herbert Arvidsson på spåret.

VILHO OLLIKAINEN

Född 1934 i Savolax, levde större delen av sitt liv i Ullatti, avled 1998

Fotot på Vilho: Ingemar Lundgren

Kom till Hakkas med sin mamma när han var i 20-årsåldern. Pappan var kvar i Finland och Vilho sökte upp honom senare i livet. Jobbade med diverse arbeten under sitt liv, bl a som gruvarbetare i Malmberget. Vilho var en allkonstnär som arbetade i trä, skrev dikter, gjorde låtar, målade, tecknade och skulpterade. Blev far till fyra barn och den yngste, Matti, har fortsatt på sin fars bana inom musiken. Vilho har inspirerat många yngre musiker i Tornedalen. Några av dem spelar ännu hans låtar i konstellationen WAO. Hans färgstarka liv är också speglat i Tornedalsteaterns föreställning *"Tjära människa"*.

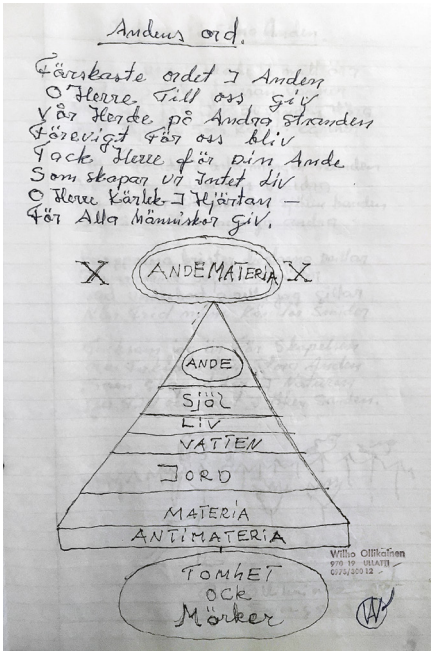

Vilhos keramik hemma hos sonen Mikael Ollikainen i Ullatti.

JULIA NYLUND

Född 1914 i Kenttäsaari, levde sitt liv i Markusvinsa, avled 2002.

Maken Adolf

Född 1913 i Markusvinsa, avled 1990

Döttrarna Märta

Född 1946, Karin född 1948 och Linnea född 1950. Alla tre födda i och boende i Markusvinsa

Alida Bergdahl, syster till Julia

Född 1911 och boende i Kenttäsaari, avled 2002

Julia föddes på ön Kenttäsaari utanför Teurajärvi i södra delen av Pajala kommun. Hon träffade sin man Adolf från Markusvinsa och där bildade dom familj, bedrev småbruk och fick tre döttrar. När korna avyttrades 1966 blev saknaden så stor att hon började göra porträtt av de kor som inte längre fanns på gården. Det blev början till ett helt livs skapande av målningar, skulpturer och skulpturgrupper i trä samt ett eget hemligt material som inte ens döttrarna fick receptet på. Julia var även representerad i Havremagasinets utställning ”Norrbottniska uttryck” 2013. Maken Adolf gjorde bruksföremål och möbler av trä som Julia och även döttrarna bemålade. Vi visar också några verk av döttrarna som alla tre varit lärare i bygden. Det är i huvudsak Karin och Linnea som fortsatt i mamma Julias fotspår. Men framförallt är de tre aktiva i kulturella sammanhang i Korpilombolo med omnejd. Bl a som arrangörer av Nattfestivalen, European festival of the Night, som årligen hålls i december när dagarna är som kortast.

Vi visar också träskulpturer av Julias syster Alida Bergdahl. Hon blev Kenttäsaari trogen under sitt liv och var delaktig i uppfostran av en broders barn när hans hustru hade gått bort. Även Alida började sitt skulpterande i trä när gårdens jordbruk avvecklades. Förutom olika djur tillverkade hon även uniformerade människor, främst poliser och präster, både kvinnor och män. En viss likhet kan spåras mellan Julias och Alidas arbeten och det går att ana att de två systrarna inspirerat varandra.

Från vänster: Julia, Tekla (syster till Julia och Alida) och Märta, Julias äldsta dotter, i Alidas kök i början av 90-talet.

Alidas skulpturer på byrån.

Alida i köket.

Akvarell av Märta Nylund.

Pojke av Julia Nylund.

Bil av Karin Nylund.

Hund av Alida Bergdal.

Målning av Linnea Nylund.

PATRIK JOHANSSON

Malmberget och Killinge

Född i Gällivare 1977

Patrik arbetar som lokalvårdare inom Gällivare kommun och har varit intresserad av eget bildskapande ända sedan han var barn. Konsten har också varit en tillflykt när Patrik mötte orättvisa och dålig behandling under skoltiden. Det som på senare år särskilt intresserat honom är omvandlingen av Malmberget med husrivningar och annan avveckling samhällsfunktioner på grund av gruvan. Något som han också löpande dokumenterar fotografiskt. Patrik har också ägnat sin släktby Killinge uppmärksamhet i sina bilder.

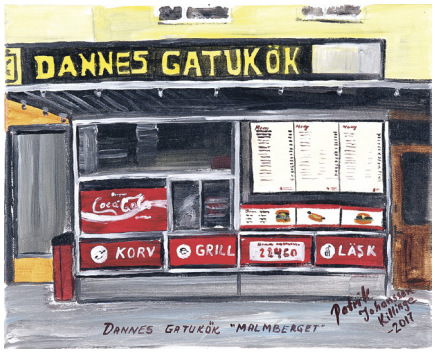

TYCKO TURSTRÖM

Född 1931 i Liikavaara, var bosatt i Gällivare, avled 2003.

Tycko Turström, som är Patrik Johanssons farfars bror, föddes i Liikavaara, kände Liikavaara-Frans och även Målar-Jonsson. Arbetade bl a som skolvaktmästare och startade insamlingar under senare delen av sitt liv. Bildade också föreningarna ”Hjärtklubben Wiking” och ”Kommittén för länet utanför alla partigränser” där syftet var att stoppa plundringen av länets naturtillgångar. Vi visar några keramikalster som Tycko gjorde under 70-talet.

Hjärtklubben Wiking

TYCKO TURSTRÖM, GÄLLIVARE, FYLLER "EVIGT UNG" UNDER VECKA 17.

- Under min födelse- och jubileumsvecka 17 kommer jag att promenera för Hjärtklubben Wiking som ett tack för den hjälp jag fått inom hjärtsjukvårdskirurgin i Umeå Regionsjukhus. Jag kommer också att tända ljusfacklor efter mina promenader utefter kulturstigar och gator för att hylla mina bortgångna kamrater i Luleå, Gällivare och Kiruna. Hjärtklubben Wiking mer än Wiking Lotto bästa: Hälsolotto!

Tycko Turström
Kulturarbetare, Gällivare.

Tycko började som liftföreståndare i Riksgränsen där han upptäcktes av ett filmteam och medverkade i ett antal turist- och resebyråfilmer som gick på biograferna. Han har även arbetat på Rikets samehögstadium i Gällivare, men är också känd som "slöjdaposteln" för sin länsinventering av slöjdare.

Tycko har även arbetat i "Kommittén för länet över alla parti-gränser" där syftet var att stoppa plundringen av vårt läns naturtillgångar. Han startade även insamlingen till den s.k. "Blue babyn", Berith Farlund, för att kunna utföra en ny hjärtoperationsmetod.

ARTHUR LINDGREN

Född 1896 i Moräng utanför Glommersträsk där han också levde sitt liv, avled 82 år gammal 1978

Arthur arbetade under sitt liv mest i skogen och var känd som en duktig kolare. Det var när han väntade på att kolmilan skulle bli klar som han började teckna och måla. Han tog ett kol och något papper som fanns i timmerkojan. Hans målningar, ofta föreställande historiska personer, har sedan kommit till i köket i den lilla stugan i Moräng, utan el och rinnande vatten. Han ville ”under inga omständigheter” bli kallad för konstnär men upptäcktes på 70-talet och fick delta i utställningar bl a i Paris i Svenska Institutets regi.

HELGA BOSTRÖM

Född 1907 i Haukijärvi,
avled 1979 på Kalix lasarett

Gamla stadsparken i Haparanda

Helgas livsöde var kantat av svårigheter och umbäranden. Fadern dog när hon var två gammal. Hon växte upp i knappa omständigheter men var som det ansågs "värd" att satsa på vad gäller skolgång. Därför fick Helga studera och hon tog sin småskollärarexamen när hon var 21 år. Hon hade dock svårigheter att få annat än korta vikariat som lärare. Detta i kombination med religiösa grubblerier ledde fram till att hon först blev satt på kommunens ålderdomshem för att "vila sig" och därefter intogs för vård på Furunäsets mentalsjukhus. Hon hade då inte fyllt 30 år och blev kvar i mentalvården, på Furunäset och på Öjeby sjukhem, i 35 år. Hämtningen i hemmet i Haukijärvi och vad som sedan utspelade sig på sjukhuset har Helga beskrivit i novellen *Fångad* där hon skriver om orättvisor och kränkande behandling. Hon nämner i novellen också att hon sedermera ägnade sig nästan helt åt teckning och målning och att det blev hundratals omtyckta tavlor som hon sålde och att det var något som hon fortfarande sysslade med. Berättelsen avslutas med följande: "Har nu fin lägenhet i pensionärshem sedan drygt ett år och arbetar flitigt med målning och författarskap". *Fångad* publicerades 1977 och hon avlider året efter.

Examen, självporträtt

Paret Huhta i Kalix där vi lånade en Helga Boström–målning.

Hon skrev liksom brodern Verner dikter och gav 1964 ut sin första diktsamling. Därefter kommer det några diktsamlingar innan hon 1977 ger ut barnboken *"Stina och Per"* med egna tuschteckningar. Nedan en dikt ur hennes tredje diktsamling.

Vita svanar

Vita svanar simma invid älvens strand.
Stolt sitt huvud böja, sträcka det under vattnet ibland.
Kroppen helt i vattnet de doppa ibland
Skaka den ren och kliva sakta uppå land.
Stolta djur i solskenets hägn
En av dem ses vakta flocken för ohägn.
Sedan på böljan blå majestätiskt ni färdas.
Till att fånga fiskar er vilja härdas.

LISA SUNDBERG

Lauker

Född 29 april 1898, avled 1974

Lisa bodde i Lauker med man och tre barn. De hade ett litet jordbruk med några kor, häst och grisar. Männen jobbade i skogen och var borta under veckorna, Lisa kokade fläskpalt som de hade med sig under veckan. När hon var ensam på gården målade hon på kvällar och ljusa sommarnätter efter att alla sysslor var gjorda på gården. Så småningom byggdes huset ut så hon fick ett rum att måla i.

Lisa var mycket gästfri, kaffepannan stod alltid på och hon hade alltid mycket att berätta.

Sonen Fride som bor i barndomshemmet där Lisas målningar fyller väggarna.

Bernt Lundberg och till vänster Lisas son Fride i köket i sitt föräldrahem som är fyllt till brädden med Lisas målningar. Bernt är en av dom som har varit högst behjälplig i vår inventering av länets folkliga konst.

GIDEON GRANBERG

Född 1905 i Bredträsk vid Långträsk, avled 2000 i Piteå. Sonen Henning Granberg, född 1936 i Rosberg, Vidsel, bor nu i Dartsel

Efter ett inledande yrkesliv i skogsbruket köpte Gideon ett åkeri 1955 som han drev till sin pensionering då sonen Henning övertog rörelsen. I den vevan började han sin konstnärliga verksamhet med målade bilder samt snidade människor och djur. Gideons motivvärld är oftast forna dagars liv och arbete.

Vi visar också en trärelief av Henning som tillkom under en snickarkurs i början på 50-talet.

–Vilka av Gideons skulpturer kan möjligen finnas hos Henning i Dartsel? Bertil Granberg i Skuthamn ringer till sin bror på jakt efter pappans konst.

Gideon Granberg

Henning Granberg

Gideon Granberg

Gideon Granbergs, sedermera sonen Hennings, hus i Dartsel mellan Lauker och Koler. Huset finns också dokumenterat i Gideons målningar.

Nederluleå kyrka

ÄÄNT–TWINTARNA, NILS–OLOV OCH OSKAR NILSSON

Födda 1898 i Långnäs (Alvik) utanför Luleå. Oskar avled i början på 50–talet, Nils–Johan avled 1964

Twintarna, tvillingarna på lulebondska, var ett begrepp i Långnäs med omnejd både på grund av deras musicerande och deras konstnärliga färdigheter. Äänt var gårdsnamnet, twintarna står för tvillingarna (även betydelsen bofinkarna förekommer). De började måla på 20-talet och det blev vanligt att lämna in tråg till bröderna för bemålning. Det vanligaste motivet verkar ha varit Nederluleå Kyrka, ofta avbildat i en och samma vinkel. Ibland med putsen kvar, ibland avhackad vilket gjordes i början av 50-talet. Vi har också sett exempel på avbildningar av gårdar och rena naturbilder. Båda bröderna målade men Nils-Johan ska ha målat mer eftersom han var sjuklig och hemma på gården mer än sin bror.

Överluleå kyrka

TEKESTE SALOMON

Korpilombolo

Född 1964 i Asmara, Eritrea

Kom till Sverige och Pajala i september 2014 via Sudan, Libyen och båt över Medelhavet till Italien. Bor sedan två år i Korpilombolo. Har i hemlandet arbetat i ca 20 år med träsniderier till i huvudsak möbler. De alster vi visar är alla tillverkade i Korpilombolo där han har en arbetsplats i Kulturhusets källare.

SUNE UUSITALO

Luleå

Född 1930 i Pajala

Sune jobbade under sitt yrkesverksamma liv i huvudsak inom livsmedelsindustrin. Han har också varit politiskt och fackligt aktiv samt haft uppdrag i en rad förening-ar. Sune intresserade sig för kläder och textilier när han fick i uppgift att välja tyg till sin dåvarande partners klänning i början av 90-talet. Klänningen blev hennes favoritplagg och han anade då att han hade förmågor när det gäller färg och form. Även de egna kläderna blev då rannsakade och han ville se sig själv i något annat än de konventionella kostymer som han levt med under sitt liv. Sune gick en sömnadskurs på ett studieförbund men insåg rätt snart att hans kunskaper i mönsterkonstruktion inte räckte för att göra kläder med passform och finess. Under en resa till Rumänien kom han i kontakt med skräddare av den gamla stammen som, efter vissa protester vad gäller Sunes val av tygernas mönster och färger, sydde upp hans första egna kreationer. Sedan har det löpt på, han har anlitat skräddare i fler länder för att förverkliga sina klädidéer. Vi visar några av de hundratals plagg som Sune har i sin ägo.

TAGE ANDERSSON

Född 1929 i Arvidsjaur, avled 2006

Tage började jobba som 13-åring i skogen. Köpte på 60-talet ett kolonat i Rålund utanför Arvidsjaur med sin fru Anna och 1965 startade paret det som kom att bli Logen Rålund med sin berömda "Tryck-kammare". Logen drevs fram till 2005 och paret fick Arvidsjaur kommuns kulturpris 1993. Tage har sedan unga år målat och täljt träfigurer och vi visar ett litet urval ur hans stora produktion. Bl a en scen med stenlyftning som också var en av logens attraktioner.

ANNA–LISA LUNDGREN

Arvidsjaur

Född i Hedberg 1934

Gick hushållningsskola i ungdomen och jobbade sedan tio år på ålderdomshem. Därefter bytte Anna-Lisa bana och blev delägare i ett renslakteri. På somrarna var verksamheten låg och hon blev erbjuden att börja sälja hantverk på provision. Det gick så bra att hon tog över firman som senare blev döpt till Anna-Lisas Souvenirbutik. En verksamhet som blomstrat genom årti-ondena. Anna-Lisa har tidigare inte varit särskilt verksam själv med hantverk men var som hon säger duktig på att få andra att arbeta och sedan sälja det dom gjorde. Sin egen produktion har hon gjort på senare år. Intresset för konst har ökat allt efter-som. Kvinnorna i Bibeln kom till efter en föreläsning då hon blev presenterad boken med samma namn och fascinerad av ämnet. Roger Pontare som hon också avbildat har anor från Arvidsjaur.

Anna–Lisa med foto på hennes målning av Roger Pontare

Bibelns kvinnor

HELGE SJÖSTRÖM

Ersnäs

Född i Jörn 1928

Började som bonde men har sedan varit byggnadsarbetare hela sitt liv. Kom till Norrbotten 1972 och började jobba i Luleå med bostadsområdet Hägern. Arbetade fram till 1993 och bor nu i Ersnäs. Helge började snida gubbar som pensionär. Tyckte först att dom inte blev särskilt bra, många gick in i kaminen. -Man måste ta det lugnt för att dom ska bli någorlunda. Lite mer nöjd är han med dom vi visar på Havremagasinet.

EINAR PETTERSON

Lannavaara

Född 1929 i Lannavaara

Einar har i huvudsak arbetat som byggnadsarbetare i norr och söder och började skulptera med motorsåg efter pensioneringen. Åkte ett tag runt på marknader och skulpterade inför publik. Har tröttnat lite på senare år och inte gjort några nya gubbar på något år. Men det finns att ta av...

TORE KARLSSON, VIPPA–TORE

Född 1922 i Grelsbyn, Överkalix, avled 2008 i Hedensbyn, Överkalix

Öppnade Vippabacken utanför Överkalix 1965. Ett landmärke för trafikanter längs E 10:an med restaurang, försäljning av hantverk och antikviteter samt uthyrning av stugor. Många av bygdens hantverkare, bl a Julia Nylund, har sålt sina alster hos Tore på Vippabacken vid Kalixälvens strand. Tore hade många strängar på sin lyra, bl a skrev han böcker med bygdehistoriskt tema. Måleriet kom igång på 70-talet när han gick en kurs för June Montana Lorentz, en av medlemmarna i konstnärsgruppen *Bodenskolan* som Havremagasinet ägnat flera utställningar. Tore var en mycket social person som tyckte om att sjunga, berätta historier och umgås. Något som också kan anas i hans måleri.

Bengt läser in ett föredrag

Stefan Karlsson ger oss upplysningar om faderns, dvs Vippa–Tores, konstnärliga värv.

Helande händer

MÅLAR–JONSSON
KARL BERNHARD JONSSON

Född i Trollhättan 1901, avled i Stockholm 1980

Mamman dog ung och Karl Bernhard Jonsson, eller Målar-Jonsson som kommit att bli hans namn, började sitt yrkesliv som militär i Svea Livgarde i Stockholm. Senare utbildade han sig bl a i dekorationsmåleri, blev yrkesmålare och flyttade till Tallbacken 9 km norr om Gällivare i slutet på 20-talet.

Men Målar-Jonsson han klara huskan
om inte pengar de finns i pluskan
han måla tavlor på ett litet ryck
och dom han sälja en krona styck

Så besjungs Målar-Jonsson i visan *"Sista brevet från Liikavaara-Frans"*. Han tog de vanliga målarjobb som fanns att få och hade konst- och dekorationsmålandet som en bisyssla. Det målades motiv i hallar, i trappor och ibland på lösa skivor eller annat som fanns till hands, vi visar t ex några tallrikar som bemålats. Han hade en flyhänt teknik vilket gjorde att stora ytor snabbt kunde få ett motiv. Många av de målningar som visas på Havremagasinet har tidigare varit väggfasta och är nedtagna från hus i och kring Gällivare. De sista åren i sitt liv bodde Karl Bernhard Jonsson i Stockholm dit hans söner hade flyttat.

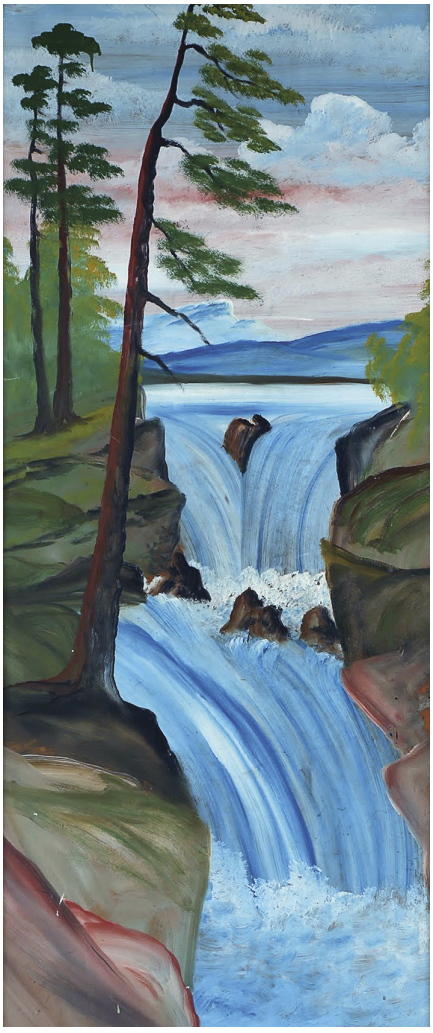

Sonja Viklund, Gällivare Hembygdsförening, öppnar portarna för utlåning av föreningens samling av Målar–Jonsson.

Lennart Nilsson, Njallejaur, där vi lånade några Hjalmar Karlsson–målningar.

Mats granskar en Hjalmar Karlsson hemma hos Baktemans i Arvidsjaur.

HJK, HJALMAR KARLSSON

**Född 1911 i Baktåive,
avled i Arvidsjaur 1966**

Hjalmar blev i unga år oförmögen till kroppsarbete på grund av reumatism. Han har försörjt sig i huvudsak på målade alster men även en del slöjd som ofta bemålades med naturmotiv. Med sin cykel åkte Hjalmar runt i Arvidsjaur med omnejd och sålde alster från sin stora produktion.

Roger Eriksson, Arvidsjaur med de konstverk han lånat ut till utställningen

ASSAR WALLENIUS

**Född Hapakylä, Övertorneå 1937,
avled i Luleå 2004**

Assars målningar visades på Havremagasinet 2013 i utställningen *Norrbottniska uttryck*. Efter studier och arbete i södra Sverige kom han tillbaka till norr och drog sig allt mer inom sig själv. Assar bodde på Skurholmen i Luleå, och det berättas att hans lägenhet var fylld från golv till tak med hans egna målningar. På 70-talet hade han en utställning hemma hos sig själv. Varje målning var då försedd men en skyddsfé i guldfärg uppe i högra hörnet. Assar var tekniskt intresserad och hade korrespondens med patentverket om sina uppfinningar. En idé var att Bottenviken skulle hållas isfri genom att pumpa vatten i rör från Storforsen.

BROR HANSSON, MÅLAR-HANSSON

Född 1896 på Skäret mellan Alvik och Ersnäs, avled 1978 i Gällivare

Levde ett brokigt liv, åkte som 19-åring till USA och Washington där han vistades ett 30-tal år och bl a arbetade med skeppsbyggeri. Efter andra världskriget fick han "en släng av malaria" och åkte då hem till Sverige. Väl tillbaka jobbade han först med jordbruk, därefter i huvudsak sågverksarbete hos en bror. Bodde i en liten barack vid sågen i Gällivare där han jobbade. Det berättas att han köpte ett stort akvarium när han fick en större barack av kommunen. Gjorde saker som ingen annan gjorde, hade egna idéer hur sjukdomar botas, gjorde uppfinningar, byggde en badbrygga på flera hundra meter på Skäret, grävde brunnar mm. Och däremellan byggde han fioler som han spelade på, snickrade och målade tavlor. Tyvärr har vi inte lyckats lokalisera mer än någon enstaka målning och en fiol. Någon som har Brors målningar på väggen?

KENT VON ALMASSY

Född 1946 i Eskilstuna, bosatt i Kalix sedan 1982

Växte upp på landet utanför Eskilstuna. Flyttade till Kalix i början av 80-talet och har bl a jobbat som väktare och med säsongsbetonat hamnarbete. Har studerat slaviska språk, teologi och konst i Umeå och Luleå. Började måla som ung men ställde inte ut. Efter flytten till Kalix kom han pga sitt religiösa intresse i kontakt med det kloster som fanns i Mariebäck vid Avan utanför Luleå. Där lärde han sig ikonmåleri vilket han sedan utvecklat på sitt eget sätt.

Hemma hos Kent von Almassy i Kalix.

KERSTIN H. WESTERLUND

Bosatt i Marielund i Laisdalen där hon även är född 1947

Skolgången innebar internat i Arjeplog med möjlighet att åka hem ungefär var tredje helg under grundskoletiden. Gick sedan lanthushållsskola utanför Boden. Kerstin åkte till Uppsala och gick en sjukvårdskurs. Jobbade därefter några år i Mälardalen. Åkte sedan hem och jobbade på ålderdomshemmet i Arjeplog i 17 år. Det konstnärliga arbetet började med en keramikkurs i Långviken utanför Mellanström. Hon höll sedan på med keramik i omgångar parallellt med sitt jobb inom hemtjänsten. Började med trådskulpturer efter pensionering 2009 och har sedan dess inte rört leran. Hade en massa hönsnät liggande och började använda dom. Har sedan gått in för den tekniken och jobbat dagligen med nätskulpturer förutom två månaders uppehåll på somrarna. Planerar nu att eventuellt återgå till keramik efter att ha återknutit bekantskapen med sina gamla alster av vilka några visas på Havremagasinets utställning.

I Kerstins loge i Marielund utanför Arjeplog.

OSKAR HUHTA

Karungi och Luleå

Född 1930, avled 2001

Oskar jobbade på järnverket och snidade bilder på ledig tid. Efter pensioneringen fanns mer tid till att slöjda. Han kom från Karungi och flyttade till Luleå på 50-talet.

TORSTEN KLINGSTEDT

Gällivare

Född 1925, avled 2015

Gjorde små träskulpturer och skulpturgrupper som bl a fanns till försäljning i Gamla Prästgården i Arvidsjaur eftersom han hade en syster där. I övrigt har vi gått bet på få fram fakta om Torsten. Emottages gärna.

HJALMAR BERGSTRÖM

Född i Töre i början av 1900-talet, avled 2006, 98 år gammal

Hjalmar var yngst av åtta syskon, varav hälften tillsammans med fadern utvandrade till USA men Hjalmar blev hembygden trogen. Redan som tolvåring började han vid Törefors fabrik. Vid sidan om drev han tillsammans med sin syster Agnes, ett mindre jordbruk. De sista åren före pensioneringen var han vägarbetare. Hans främsta intressen, förutom sin gudstro, var hemmet, familjen och skogen. Efter pensioneringen sysselsatte han sig även med att måla tavlor. Han tyckte även om sång och musik. Hjalmar Bergström var också medlem i pensionärsföreningen. Han berättade gärna om sin gudstro, var medlem i Svenska kyrkan och tillhörde kyrkobröderna. Hjalmar Bergström var en händig, arbetsam och gästfri person som var omtyckt av många och sågs som ett föredöme. Den sista tiden bodde han tillsammans med sin fru Vanja på Karolinahemmet i Töre.

Birgitta gör fynd hos Börje Ekström i Luleå.

VIFAST BJÖRKLUND

Född 1928 i Jakobstad, avled 1988 i Överkalix

Multikonstnären Vifast Björklund var född i Österbotten men växte upp i Lansjärv. Han bodde flera år utanför Jokkmokk, men de sista femton åren var Kangis, Överkalix, hans hem. Under sitt liv var han såväl lantarbetare som predikant, men även konsthantverkare inom silversmide, trä och textila tekniker. Vifast var också mycket kunnig inom folkmusik och folkdans och som sådan en inspiratör för många. Mindre känt är att han också målade tavlor.

HILDING EK

Jokkmokk

Inga övriga personuppgifter

Hilding var bl a radiohandlare i Jokkmokk, spelade fiol och gjorde låtar. Som musiker spelade han i många år på Skansen tillsammans med spelmanslegenden Jon Erik Öst. Han har också skrivit många egna låtar som spelas av folkmusiker i Norrbotten. Måleriet har vi liten kunskap förutom det som kan avläsas av de målningar som vi har fått låna. Det vi ser är ett varmt och kärleksfullt förhållande till sin omgivning. Vi tar gärna emot uppgifter om Hilding och hans måleri.

ISAK THYNI

Lovikka

Vi har inte fått fram några fakta om Isak annat än hemorten. Upplysningar emottages tacksamt om Isak och hans träsniderier.

LEVI ERIKSSON
Flakaberg
Inga övriga personuppgifter

Han var bonde och tillverkade trähästar. Det kunde gå undan, hästarna verkar ha varit en del i försörjningen. Kunde fås som hingst eller sto, det fanns lösa träorgan för fastsättning. Vi har trehästar av hans stora produktion. Vi vill gärna bli upplysta om Levi och se fler av hans arbeten.

LYDIA ÖJELAND
Råneå

Broderad duk som gåva från USA. Lydia har inte själv gjort duken utan fick den i avskedsgåva när hon åkte hem till Råneå i mars 1951 efter en längre vistelse i Kalifornien. Vi tror att den kan vara tillverkad av norrbottningar i förskingringen.

STIG HEDLUND
Inga personuppgifter

Målningen är inhandlad på Pingstkyrkans Second Hand i Boden. Stig torde ha gjort många fler målningar med tanke på hans uttryckfulla frejdighet. Vi tar gärna emot upplysningar om Stig och vill se fler målningar.

KALDO (MÖJLIGTVIS HALDO)
Inga övriga personuppgifter

Målning med religiöst motiv inhandlad på Pingstkyrkans Second Hand i Boden. Namn och stil antyder att det möjligen är ett verk av en person med utomnordiskt ursprung. Vet någon något?

OVE OHLSSON

Arjeplog

Inga övriga personuppgifter

Ove har gäckat oss eftersom vi visste att det fanns några mycket fina målningar av honom på Arjeplogs Hälsocentral. Men dessa har förmodligen slängts i samband med renoveringsarbeten. Inte heller har vi lyckats med att utröna mer om Oves liv och leverne annat än att han ska ha varit lärare. Vi har kunnat låna några enstaka verk av Ove. Vi önskar fler och upplysningar om Ove.

Försvunnen målning

HK03

Inga personuppgifter

Loppisinköp. HK gjorde björktavlor med motiv från bl a skogsarbete och denna fågel, en ortolansparv. På baksidan står skrivet: Tala är silver, tiga är guld.

Toarulle–Docka. Finns även grytlappar med dockhuvuden. Vi vill gärna bli upplysta om och få låna fler verk från denna del av folkkonsten.

OKÄND UPPHOVSPERSON

Långnäs

Bilden upphittad av Tage Johansson på soptippen i Långnäs.
Någon som har upplysningar?

Okänd upphovsperson

Relief inköpt på återvinningen i Öjebyn ca 2012.

Baktill står: "Boström" och Bussparkering Piteå. Någon som vet något?

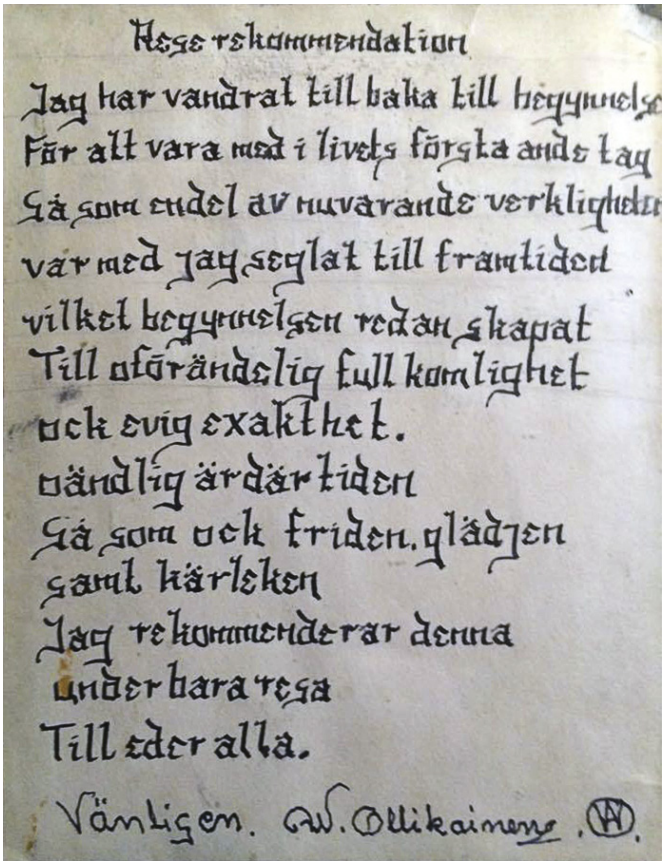
Rese rekommendation
Jag har vandrat till baka till begynnelse
Får att vara med i livets första ande tag
Så som endel av nuvarande verklighet
var med jag seglat till framtiden
vilket begynnelsen redan skapat
Till oföränderlig full komlighet
och evig exakthet.
Ständig är där tiden
Så som och friden, glädjen
samt kärleken
Jag rekommenderar denna
underbara resa
Till eder alla.
Vänligen. W. Ollikainen

Vilho Ollikainens Rese–rekommendation.

Upplysningar om Norrbottnisk folkkonst emottages tacksamt:

Havremagasinet
Norrbottensvägen 18
961 36 Boden

0921-930 41
info@havremagasinet.se

Bemålad tallrik av Målar–Jonsson.

Påklädda och bemålade träskulpturer av Asle Routima vid kyrkogården i Junosuando.

WHERE LOVE IS

FOLK ART FROM NORRBOTTEN 20TH CENTURY UNTIL THE PRESENT

A year of inventory is over and we are now able to present this exhibition of Folk Art from Norrbotten at Havremagasinet. The title, *Where Love Is*, is chosen because that is what we have experienced during our travels in Norrbotten, having met the authors or their kinsfolk, faced all the art on walls and in cabinets in different homes. Art work that tell stories and that are made with love, often to be given away to relatives and friends. There are also examples where production and selling has been a necessary ingredient in somebody's provision.

But what is then folk art and who has tended brush or knife? There is hardly an unequivocal definition. In addition to what vi normally identify as art, we use this term for decorative country-side paintings, various forms of textile craft, and objects of everyday use including furniture pieces. Our point of departure has been to recognize paintings and sculptures of different kinds. The practitioners mostly lack formal education in art and are active outside the infrastructure of galleries and museums in the regular art community.

To present folk art, as Havremagasinet now does, is not unique. Folk art has frequently been recognized in the world. Alfred Wallis is one example. A fisherman who painted marine motifs and was discovered by the collective of artists that stayed in St Ives, located in the Southwesternmost point of England during the first decades of the 20th century. His paintings are today shown at Tate St Ives among others. Other examples are Henry Darger in the USA, Lim-Johan from Hälsingland, Sweden and our own Sonja Eriksson from Norrbotten who sailed into the art world and thus us not included in this exhibition. Folk art has a place in many art museums in the world. American Folk Art Museum at Columbus Circle in New York, is an example of an institution all together dedicated to folk art.

In 2013 Havremagasinet exhibited *Carl Johan De Geer and Expressions from Norrbotten* including works of seven folk artists from Norrbotten. This exhibition continues from where that exhibition ended and takes a broader grip of the folk art in our region. A few of those who participated in the 2013 exhibition return in this current show. It has been our aim to discover all the interesting things done since the beginning of the 20th century until today. Having said this, we already know we have failed. We have not found all. But perhaps this exhibition will help us come closer to this goal. Perhaps we will receive more information about the people participating, perhaps even suggestion of other persons who "should have been included.

Our method of selecting is echoed in the exhibition's title. We have chosen works that have given a good dose of love, rather than works with a good composition and correct proportions and perspective. This might be obvious, but we have received some resistance when have looked for authors of particular works in social media: Is this even art? Yes it is. It is the best art. Thanks to all who have lent works to this exhibition. Thanks to Havremagasinet who made our work with this exhibition possible.

Birgitta Lindström, Luleå
Mats Wikström, Gammelstad

WOLFGANG GRÜNDEL
Gammelstad

Born 1940 in Hirchberg, Germany

Wolfgang was born during World War II in what then was Germany but which later became part of Poland. Via Hameln in West Germany and studies to become a decorator in Braunschweig, he came to Gothenburg at the age of 21. After a while he met Lena from Gammelstad. A few years later they decided to head North and to Gammelstad. And this is where Wolfgang has stayed, working mostly as decorator, and where he has become the father of two daughters. He began painting when retired, inspired by the paintings of his son-in-law. For Wolfgang it is a leisure pastime where he in large paintings describes his thoughts and ideas about the larger contexts and everyday life.

ASSERI VUORENMAA
Skröven

Born 1923 in Alavus, Finland. Deceased 1993

Came to Sweden and Skröven as a 30-year old with the plan to work at saw mills. Formed family and worked with forestry among other things. When his daughter had a child in the 1980s, he began to make mechanical toys and one part of his vast production is shown here at Havremagasinet. Many are toys that have been given to grandchildren and children of the community. We also present Asseris reliefs in wood which depict scenes of work and leisure from the past. He also embroidered works on canvas from premade patterns. Asseri kept on working until he passed away.

HERBERT ARVIDSSON

Born 1911 in Rutvik, lived in McHenry, Illinois, then outside of Tampa, Florida, where he passed away in 1977

Herbert started his professional life as a carpenter in Luleå. He had siblings in the USA, and then moved with his wife Viola to McHenry outside of Chicago in 1948. There he began working as a construction worker, but started his own construction company after a few years, producing the houses that he himself had drawn. Most of the works in wood by Herbert were made during the latter part of his life, first in McHenry and then outside of Tampa. There are stories that tell that he would stay in the car, carving upon his wood pieces, while his wife was making business visits. The images combine traditional American motif such as cowboys combined with Swedish motif such as the wife in a folk costume, their dog, a poodle, or Swedish relatives in everyday situations.

VILHO OLLIKAINEN

Born 1934 in Savolax, lived the most part of his life in Ullatti. Died in 1998.

Came to Hakkas with his mother when he was in his 20s. The father stayed in Finland and Vilho looked him up later in his life. Had different jobs in his life, including working in the mine in Malmberget. Vilho was a multitalented artist that worked in wood, wrote poems, painted, drew and sculpted. Became the father of four and his youngest, Matti, has continued with music in the vein of his father. Vilho has inspired many younger musicians in the Torne river valley. Some still play his songs, such as the music group WAO. His colourful life has also been mirrored in the play *Tjära människa (Dear Human Being)* at Tornedalsteatern.

TEKESTE SALOMON
Korpilombolo

born 1964 in Asmara, Eritrea.

Came to Sweden and Pajala, in september 2014, via Sudan, Libya and a boat across the Mediterranean to Italy. Lives since two years in Korpilombolo. In his home country, he worked for over 20 years with wood carving, especially for furniture. The works that we show here are all made in Korpilombolo where he has a work space in the basement of Kulturhuset.

JULIA NYLUND

Born 1914 in Kenttäsaari, lived in Markusvinsa where he died in 2002.

Her husband Adolf, born 1913 in Markusvinsa, died 1990.

The daughers Märta, born 1946, Karin born 1948 and Linnea born 1950. All three born and live Alla tre födda i och boende i Markusvinsa.

Alida Bergdahl, Julia's sister, born 1911 and lived in Kenttäsaari, died in 2002.

Julia was born on the island of Kenttäsaari, near Teurajärvi in the southern part of Pajala

municipality. She met her husband Adolf, from Markusvinsa, and they married, settled down, started a small farm and had three daughters. When they sold their cows in 1966, Julia's loss made her make portraits of the cows that no longer existed in their homestead. This was the beginning of a life of creating paintings, wood carvings and sculpture groups in wood and a secret ingredient that not even her daughters learned about. Julia also took part in the exhibition *Norrbottniska uttryck (Expression from Norrbotten)* in 2013 at Havremagasinet. Her husband Adolf made household objects and furniture in wood that Julia as well as their daughters would paint. We present her also a few works by the daughters who all have been school teachers in the village. It is mostly Karin and Linnea that has followed in the footsteps of their mother Julia. Moreover, they are all three active in many cultural contexts in the Korpilombolo area. Among other things as organizers of *Nattfestivalen, the European festival of the Night,* that takes places annually in december, when the days are the shortest.

We also show sculptures in wood by Julia's sister Alida Bergdahl. She stayed on the island Kenttäsaari her entire life and raised a child of her brother when his wife passed away. Alida also began with wood carving when the farm was discontinued. In addition to different animals, she made sculptures of people in uniform, mostly polices and priests, both men and women. There are some affinities between the works of Julia and Alida and one may divine that the two sisters inspired each other.

SUNE UUSITALO

Luleå

Born 1930 in Pajala

During his professional life, Sune worked mostly in the food industry. He has also been active in politics and in the labour union and has had functions in several associations. Sune became interested in clothes and textiles when he was asked to select a fabric for his partner's dress in the early 1990s. The dress became her favourite and sensed that he had a talent with colour and form. Also his own clothes were now examined and he wanted to wear something different from the conventional costumes he had been wearing all his life. Sune took a sewing class but soon grasped that his skills were not sufficient to make clothes with the fit and refinement that he sought for. During a journey to Romania he encountered a tailor who, after some protests regarding Sune's choice of patterns and colours, made Sune's first own creations. We present a few of the hundreds of outfits that Sune has made.

PATRIK JOHANSSON

Malmberget and Killinge

Born in Gällivare 1977

Patrik works as a cleaner for the municipality of Gällivare and has been interested in making images ever since he was a child. Art was also an escape when Patrik was treated unfairly and ruthlessly in school. In recent years, he has in particular been interested in the transformation of the community of Malmberget, including the demolition of houses and the dismantling of social functions due to the mine. Something that he also currently documents with photographs. Patrik has also in some pictures paid tribute to his family's home village Killinge.

TYCKO TURSTRÖM

Born 1931 in Liikavaara, lived in Gällivare, died 2003

Tycko Turström, the brother of Patrik Johansson's grandfather, was born in Liikavaara, and was acquainted with Liikavaara-Frans and Målar-Jonsson. Worked as a school janitor and began organizing fundraisings during the latter part of his life. He also founded the organization "*Hjärtklubben Wiking*" and *Kommittén för länet utanför alla partigränser (The Committee for the County outside of all political parties)* with the aim of preventing the looting of the natural resources of Norrbotten. We show a few ceramic objects that Tycko made in the 1970s.

ARTHUR LINDGREN

Born 1896 in Moräng outside of Glommersträsk where he also lived, died 1978 at the age of 82

Arthur worked mostly as a lumberjack and was known to be a skilled charcoal-burner. It was when he waited for the charcoal kiln that he started drawing and painting.

He would grab a piece of coal and some piece of paper that he found in the shed. His paintings, often depicting actual historical persons, has since been made in the kitchen in his little cabin in Moräng, where there is neither electricity nor running water. He did want to - "under any circumstances" - be called an artist, but was discovered in the 1970s and got to participate in exhibitions organized by the Swedish Institute in Paris and other places.

HELGA BOSTRÖM

Born 1907 in Haukijärvi, passed away 1979 at the hospital in Kalix

Helga's life was lined with obstacles and hardship. Her father dies when she was 2 years of age. She grew up in dire circumstances but was regarded "worthy" of an education. Thus Helga was able to study and she received her teacher's diploma at the age of 21. However, she was only able to receive short term jobs as a teacher. This in combination with religious brooding led to that she was first placed at the home for the elderly and then committed to Furunäset sanatorium. At the time she was not yet 30 years old and she was made to stay - at Furunäset and at Öjeby sjukhem (the clinic of Öjebyn) - at the sanatorium for 35 years. In her short story *Fångad"(Caught)* she has described how she was taken away from her home in Haukijärvi, what took place at the hospital, the injustices and the debasing treatment she received. In this short story she also mentions that she eventually came to devote her time almost completely to drawing and painting, which resulted in hundreds of very popular paintings that were sold and that this is something she still does. The story ends with the following passage: "Have now since a year a nice apartment in an old people's home where I diligently work with painting and writing. *Fångad* was published in 1977 and Helga dies the year after.

Like her brother Verner she wrote poems and her first collection of poetry was published in 1964. After several collections of poetry, her children's book *Stina and Per*, which also included her own ink drawings, is published in 1977. Below is a poem from her third collection of poetry.

White swans swim along the riverbank.
They proudly bend their head, stretching it under the water at times.
The whole body even is bathed in the water from time to time.
They shake it dry and climb slowly onto the shore.
Proud animals under the sun.
One of them on the watch to protect the flock.
Then on the blue waters you majestically journey.
Your will trained to catch fish.

LISA SUNDBERG

Lauker

Born 29 april 1898, died in 1974

Lisa lived in Lauker with her husband and three children. They had a small farm with a few cows, a horse, and pigs. The men worked in the forest and were away during the week. Lisa made dumplings with pork that they took ate during the workweek. When alone in the house, she would paint in evenings and during the bright summer nights after all other chores were taken care of. Later the house was renovated and she got her own room where she could paint. Lisa was very hospitable and the coffee pot was always ready and she had always plenty to tell.

GIDEON GRANBERG

Born 1905 in Bredträsk, next to Långträsk, died 2000 in Piteå. His son Henning Granberg, born 1936 in Rosberg, Vidsel, now lives in Dartsel

After initially working as a lumberer, Gideo then bought a trucking company in 1955. He managed the company until retirement, when his son Henning overtook it. This is where he began his artistic work, painting and carving people and animals. Often his motifs are of labour and life in former times. We also show a relief in wood by Henning that he made during a carpentry class in the early 1950s.

ÄÄNT–TWINTARNA, NILS–OLOV AND OSKAR NILSSON

Born 1898 in Långnäs (Alvik) outside of Luleå. Oskar died in the early 1950s, Nils–Johan died in 1964

Twintarna, the twins in the local Luleå dialect, were well-known in the village of Långnäs and its surroundings, due to both their musical and artistic talents. Äänt was the name of their farm and "twintarna" means "the twins" ("the finches" is an alternative meaning sometimes suggested). In the 1920s they began painting and people started delivering troughs to them to be painted. The most common motif seems to have been the church of Nederluleå, often from one and the same view. At times with the plaster coating still there, at times with it taken off, as was done in the beginning of the 1950s. We have also seen examples of images representing other farms and scenes from nature. Both brothers painted, but Nils-Johan is known to have been the more productive since he because of ailing health spent more time at home.

TAGE ANDERSSON

Born 1929 in Arvidsjaur, passed away in 2006

Tage began working in the forest at the age of 13. In the 60s, he purchased a kolonat (state-subsidised apartment) in Rålund just outside Arvidsjaur with his wife Anna. In 1965, the couple commenced what was to become Logen Rålund (a large barn for organized dancing) with its famous "pressure chamber". The dance barn was in business until 2005 and the couple received the cultural award of the municipality of Arvidsjaur in 1993. Tage has since teenage years painted and carved wooden figures. We present a small selection of his large production. Including a construction for stone-lifting exercises, which also was one of the attractions of the dance barn.

HELGE SJÖSTRÖM

Ersnäs

Born in Jörn 1928

Started up as farmer, but has then worked as construction worker all his life. Moved to Norrbotten in 1972 and worked with the housing area Hägern in Luleå. Retired in 1993 and now lives in Ersnäs. Helge began carving male figures upon retirement. First thought they did not turn out so well, and many ended up in the stove. "One must take it easy for them to turn out reasonably well". He is a little more pleased with those that we present at Havremagasinet.

EINAR PETTERSON

Lannavaara

Born 1929 in Lannavaara

Einar has mostly worked as a construction worker in both the north and the south. He started sculpting with his chain saw after retiring. For some time, he was travelling to different fairs and sculpting in front of an audience. He has turned a bit weary in recent years and not made so many new figures for some time. But there are many to choose from...

TORE KARLSSON, VIPPA–TORE

Born 1922 in Grelsbyn, Överkalix. Died 2008 in Hedensbyn, Överkalix

Inaugurated Vippabacken outside Överkalix in 1965. A landmark for travellers along highway E10, offering a restaurant, a store of handicraft and antiquities, and cabins for rent. Many craftsmen from the vicinity, including Julia Nylund, have sold their works at the store of Tore upon Vippabacken on the shores of the Kalix river. Tore was versatile and multitalented; among other things he wrote books narrating the history of the region. He began painting in the 1970s when he took a course with June Montana Lorentz, one of the members of the artist collective "Bodenskolan" (The School of Boden), of which Havremagasinet has devoted several exhibitions. Tore was a very companionable person that enjoyed singing, telling stories, and socialize. Something we can also be sensed in his paintings.

ANNA–LISA LUNDGREN

Arvidsjaur

Born in Hedberg 1934

Went to a household management school in her youth and then worked for 10 years at a home for the elderly. Then Anna-Lisa changed course and became co-owner of a reindeer slaughterhouse. In the summers, when business was slow, she was

offered to sell her handicraft products on provision. This was such a success that she overtook the business that eventually was named Anna-Lisas Souvenirbutik (Anna-Lisa's Souvenir Shop). A business that has blossomed throughout the decades. Initially, Anna-Lisa was not so productive herself, but she was good at making others work, as she herself puts it, and then sell their products. Her own production is from recent years. Her interest in art has grown all along. The Women of the Bible emerged after a lecture where the book with the same title was presented and she became fascinated with the subject. Roger Pontare that she also has portrayed has roots from Arvidsjaur.

MÅLAR–JONSSON, KARL BERNHARD JONSSON

Born in Trollhättan 1901, died in Stockholm 1980

His mother died young and Karl Bernhard Jonsson, or Målar-Jonsson (Painter-Jonsson), as was to become his name, started his professional life as a soldier in Svea Livgarde in Stockholm. Later he studied scene-painting, became a professional painter and moved to Tallbacken, 9 km north of Gällivare in the end of the 1920s.

But Painter-Jonsson can make the day
even if there's no cash in his case
he can paint pictures in a flash
and sell them a dime a piece

This is how Målar-Jonsson is described in the song "Sista brevet från Liikavaara-Frans" (The last letter from Liikavaara-Frans). He took whatever regular painting jobs there were while making artistic and ornamental painting were sideline jobs. Motifs were painted in hallways, in stairs, and sometimes on loose boards or other things at hand. We show a few dishes that have been painted. He was an agile painter that quickly could cover large surfaces with a scene. Many of the paintings that are shown at Havremagasinet have been on walls and have been taken down from houses in and around Gällivare. Karl Bernhard Jonsson lived the last years of his life in Stockholm where his sons had moved.

HJK, HJALMAR KARLSSON

Born 1911 in Baktåive, died in Arvidsjaur, 1966

Due to rheumatism, Hjalmar was unable to manage physical labour already from a young age. He has mostly earned his living from paintings, but also from painting craft objects, often with motifs of nature scenery. Hjalmar used to ride around Arvidsjaur with his bicycle, selling works from his sizeable production.

ASSAR WALLENIUS

Born in Hapakylä, Övertorneå 1937, died in Luleå 2004

Assar's paintings were shown at Havremagasinet in the 2013 exhibition *Norrbottniska uttryck (Expressions from Norrbotten)*. After studies and work in Southern Sweden, he came back to the north and became more and more a recluse. Assar lived in Skurholmen in Luleå, and it is said that his apartment was filled from floor to ceiling with his own paintings. Once in the 1970s he organized an exhibition in his apartment. Each painting was furnished with a protective angel, painted with gold paint in the upper right corner of the painting. Assar was interested in technical things and he corresponded with the patent office regarding his inventions. One idea he had was to keep the Gulf of Bothnia free from ice by pumping through a pipeline from the Storforsen rapids.

BROR HANSSON, MÅLAR–HANSSON

Born 1896 at Skäret between Alvik and Ersnäs, died 1978 in Gällivare

Lived a colourful life. Travelled at 19 years of age to USA and Washington where he resided some 30 years, working among other things with ship building. After WWII, he had "a bout of malaria" and then went home to Sweden. Once back he worked first with farming and then at a sawmill of his brother. He lived in a small shed next to the sawmill in Gällivare where he worked. It is said that he bought a larger aquarium when he received a larger shed from the municipality. He did things that no one else did, had his own ideas on how to cure illnesses, made inventions, built at Skäret a pier for

swimming several hundred meters long, dug wells, and more. And in between all he constructed violins, did woodwork, and painted. We have unfortunately only been able to find a few paintings and one violin. Is there someone with Bror's paintings on the wall?

KENT VON ALMASSY

Born 1946 in Eskilstuna, lives in Kalix since 1982

Grew up on the countryside outside of Eskilstuna. Moved to Kalix in the beginning of the 1980s and has worked as security guard and with seasonal jobs at the harbour. He studied Slavic languages, theology and art in Umeå and Luleå. Started painting at a young age but never exhibited. After moving to Kalix, due to his religious interest, he came in contact with the monastery that then existed in Mariebäck, next to Avan outside of Luleå. Here he learned icon painting, which he then has developed in his own way.

KERSTIN H. WESTERLUND

Lives in Marielund in Laisdalen where she also was born in 1947

Her elementary school years was at a boarding school in Arjeplog, returning home only about every third weekend. Then went to a school for farm household work outside Boden. Kerstin then went to Uppsala and took a course in nursing. Worked a few years in Mälardalen. Returned home and worked at the home for the elderly in Arjeplog for 17 years. Her artistic work began with a course in ceramics in Långviken outside of Mellanström. She then worked periodically with ceramics parallel to her home service job. Began with wire sculptures after retiring in 2009 and has not touch the clay since. Had a lot of chicken wire at hand and started using them. Has focused on developing this technique and worked daily with wire sculptures except for a two-month summer break. Is now planning to return to ceramics after having reencountered her old works, some of which are shown here in the exhibition at Havremagasinet.

TORSTEN KLINGSTEDT

Gällivare

Born 1925, died in 2015

Made small wooden sculptures and sculpture groups that would be for sale in Gamla Prästgården (the Old Vicars' house) in Arvidsjaur, since his sister lived there. Except for this, we have not been able to find more information on Torsten. We would be pleased to learn more.

OSKAR HUHTA

Karungi and Luleå

Born 1930, died in 2001

Oskar worked at the steel mill and did woodwork in his free time. After retiring, he had more time to work with wood. He came from Karungi and moved to Luleå in the 1950s.

HJALMAR BERGSTRÖM

Born in Töre in the beginning of the 1900s, died in 2006, 98 years old

Hjalmar was the youngest of eight siblings, of which half emigrated with their father to the USA. But Hjalmar stayed loyal to his home place. Already at the age of 12, he began working at the factory of Törefors. On the side, he had a small farm together with his sister Agnes. He was employed as a road-worker the final years before retirement. In addition to his faith in God, his main interests were his home, family and the forest. After retirement, he also painted paintings. He liked song and music as well. Hjalmar Bergström was a member in the senior citizen's association. He liked to tell about his faith in God, was a member of the church and to the church brothers. Hjalmar Bergström was a deft, hardworking and hospitable person, liked by many and regarded a role-model. He lived his last years with his wife Vanja at Karolinahemmet in Töre.

VIFAST BJÖRKLUND

Born 1928 in Jakobstad, died 1988 in Överkalix

The multiartist Vifast Björklund was born in Österbotten but grew up in Lansjärv. For several years, he lived outside of Jokkmokk, but for the last fifteen years his home was in Kangis, Överkalix.

During his life, he was a farmworker and a preacher, as well as a craftsman working with silver smithery, wood and textile. Vifast was also very skilled with folk music and folk dance and an inspiration to many. It is less known that he also was a painter.

ISAK THYNI
Lovikka

We have not been able to find any information about Isak except for his place of birth. We are grateful for any information about Isak and his wood carvings.

HILDING EK
Jokkmokk

No other personal data

Hilding had a radio shop in Jokkmokk, played the violin and wrote songs. As a musician he played for many years together with the legendary fiddler Jon Erik Öst. He has also written many songs that are played by folk musicians in Norrbotten. We have little knowledge of his painting except for that which we can gather from the works we have been able to lend. What we see is a tender and loving relationship with his environment. We would be pleased to receive more information about Hilding and his painting.

LEVI ERIKSSON
Flakaberg

No other personal data

He was a farmer and he made wooden horses. The horses could be made quite quickly and they were a part of earning a living. They could be had as stallion or mare, there were separate organ parts in wood that could be attached. We have three horses from his grand production. We gladly receive more information about Levi and would enjoy see more of his works.

STIG HEDLUND
No personal data

The painting is purchased at Pingstkyrkan's Second Hand in Boden. Considering his expressive flair, Stig probably made many more paintings. We would gladly receive more information about Levi and would enjoy see more of his paintings.

LYDIA ÖJELAND
Råneå

Embroidered tablecloth received as a gift from USA. Lydia has not herself made the tablecloth, but received it as a farewell gift when she in March 1951 left to return to Råneå after a longer stay in California. We think that it might have been made by someone from Norrbotten in the Diaspora.

KALDO (POSSIBLY HALDO)
No other personal data

Painting with a religious motif purchased at Pingstkyrkan's Second Hand in Boden. Name and style suggests that this is possibly a work by a person of non-Scandinavian origin. Does someone know anything?

OVE OHLSSON
Arjeplog

No other personal data

Ove has evaded us since we knew that there were some very fine paintings of his at the health clinic of Arjeplog. But they must have been discarded in connection with renovations of the building. Neither have we been able to find out more about Ove's life except for that he supposedly worked as a school teacher. We have been able to borrow a few works made by Ove. We wish to find more information about him.

HKO3
No personal data

Purchased at a flea market. HK made works in birch with motifs such as working in the forest and this bird, an ortolan. On the back it is written: Tala är silver, tiga är guld (To speak is silver. To remain silent is gold.

Information about folk art from Norrbotten is received with gratitude:

Havremagasinet
Norrbottensvägen 18
961 36 Boden

0921-930 41
info@havremagasinet.se

HAVRE
MAGASINET